

Учебно-изпитна програма за държавен зрелостен изпит по

ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА

I. Вид на изпита:

Изпитът е писмен и анонимен.

II. Учебно съдържание:

География на света

- Развитие _____ и съвременна структура на географската наука
- Геосферен строеж на Земята
- Природни компоненти и комплекси на Земята
- Природни зони на Земята
- Природноресурсен потенциал на света
- Население в света
- Демографски проблем и демографска политика
- Демографски различия в света
- География на селищата
- Съвременна политическа карта на света. Политически системи
- География на световното стопанство
- География на световното стопанство - сектори и отрасли.

Първичен сектор

- Вторичен сектор
- Третичен сектор
- Полюси на световното стопанство
- Глобални проблеми на съвременността - суровинен, екологичен, демографски, продоволствен. Природни рискове
- Световни и регионални организации
- Регионална география
- Географски региони в Европа, Азия и Америка
- Стопанско развитие на регионите и страните в тях
- Страни - типични представители на съответния регион
- Работа с информационни материали с географско и икономическо съдържание.

География на България

- Географско положение, територия и граници на България
- Природна среда
- Природногеографски области
- География на населението в България
- Държавно устройство и административно-териториално деление на България
- Национално стопанство: структура, фактори, показатели
- Първичен сектор
- Вторичен сектор

- Третичен сектор
- Териториална структура на стопанството
- Географски региони.

III. Оценявани компетентности:

- Характеризира отделните геосфери и процесите, протичащи в тях
- Разкрива закономерностите в географското разпространение на природните компоненти и връзките между тях
- Сравнява природните зони на Земята и оценява техния природноресурсен потенциал
- Изяснява глобалните проблеми, свързани с опазването и рационалното използване на природните ресурси и околната среда
- Идентифицира причините за различни природни рискове (земетресения, наводнения, свлачища и др.) и последиците от тях
- Обяснява геодемографските характеристики на населението в света
- Изразява отношение към демографския проблем и аргументира начините за неговото решаване
- Сравнява демографската ситуация в различните части на света
- Проследява възникването и развитието на селищата и промяната на функциите на градовете
- Представя развитието и териториалните особености на урбанизацията и проблемите, свързани с нея
- Представя съвременната политическа карта на света като резултат от глобалните политически процеси
- Разбира основните механизми на пазарната икономика; степенува по значимост факторите за развитие на световното стопанство
- Групира икономическите отрасли по сектори: първичен (добивен), вторичен (обработващ), третичен (обслужващ) и характеризира тяхната териториална структура
- Излага знания за глобалните проблеми на съвременността (суровинно-енергиен, екологичен, продоволствен и др.) и аргументира пътищата за тяхното решаване
- Обяснява принципите на международното сътрудничество и дейността на някои международни организации
- Обяснява ролята на историческите и географските фактори за различията в развитието на регионите
- Характеризира географските региони в света и прави изводи за техните специфични особености и проблеми
- Разкрива особеностите на стопанството на регионите на примера на избрани страни
- Характеризира избрани страни в регионите на основата на проблемно-страноведския подход
- Оценява ролята на географското положение и съвременните граници на България; проследява промените в териториалния ѝ обхват
- Характеризира природните компоненти; разграничава природно-географските области в България и оценява техния природноресурсен

потенциал

- Характеризира съвременната геодемографска ситуация и особеностите на урбанизацията в България
- Обяснява особеностите на прехода към пазарно стопанство; характеризира националното стопанство, стопанските сектори, отделните отрасли и дейности в тях
- Демонстрира знания за географските региони
- Анализира статистически таблици и графични материали с географско и икономическо съдържание и прави изводи
- Проучва и анализира различни видове документи и извлича информация от тях.

IV. Формат на изпита:

Държавният зрелостен изпит се състои от две части:

1. 38 задачи с максимален брой точки 70:

- тридесет тестови задачи от затворен тип с четири възможни отговора, от които само един е верен;
- шест тестови задачи със свободен отговор;
- две практически задачи - по една върху учебното съдържание от География на света и от География на България.

2. Писмена разработка върху учебното съдържание от География на България с максимален брой точки 30.

Общият максимален брой точки е 100.

V. Времетраене на изпита:

Изпитът е с продължителност четири астрономически часа.

